

Пектораль з кургану Товста Могила.

Пектораль у вигляді триярусної композиції показує і розкриває споконвічну проблему людських взаємовідносин, боротьбу добра і зла: справедливості з несправедливістю, шляхетності з жадністю, тощо. Центральна сцена верхнього ярусу символізує протистояння. Вона включає в себе образи позитивного й негативного героїв, зброю і предмет з'ясування стосунків у вигляді шкури тварини. Праворуч зображено позитивного героя. Про це свідчить те, як шляхетно схилив він коліно, взявши шкуру однією рукою, а другою показує на її горловину. Таким чином він дає зрозуміти своєму опоненту, що шкуру треба поділити порівну. Це буде і чесно, і справедливо. А зброя, яку він поклав на землю, вказує на його бажання вирішити суперечку мирним шляхом. Ліворуч знаходиться негативний герой. Вже саме те, що він стоїть на обох колінах і показує своє небажання ділитися, говорить про його низький моральний і духовний рівень, а агресивні і войовничі наміри свідчать про те, що він не виключає можливості вирішення цього конфлікту за допомогою зброї, яка "висить" над шкурою. Але насправді він переслідує зовсім іншу мету. На жаль, історія людства має немало таких прикладів.

Середній ярус символізує навколишнє середовище. Адже немає нічого прекраснішого у природі ніж квітуча рослинність, яка не тільки духовно й естетично формує людину, а також виховує ставлення до природи, що дає їй життя.

Але безцінність цього історичного і археологічного витвору полягає не в кількості золота, витраченого на його виготовлення і, безперечно, не лише у досконалості ювелірного мистецтва, а в тому, наскільки наші пращури з глибокою далекоглядністю і філософською мудрістю інтерпретували в нижньому ярусі пекторалі еволюційний розвиток людського розуму, спрямованого на свідоме знищення собі подібних, починаючи з кам'яної сокири і закінчуючи найстрашнішою й найпекельнішою зброєю масового знищення. Отже пектораль пройшла крізь тисячоліття до наших днів і не втратила своєї актуальності, тому що вона дивовижним чином відображає закон єдності та боротьби протилежностей.

Є дуже відомий оптимістичний вислів: "Так було, є і буде". Буде, але для матерії як субстанції всієї світобудови, а ось для вищої форми матерії може і не бути, якщо homo sapiens не знайде тієї золотої середини мудрого, мирного співіснування, на яку вказує позитивний герой центральної сцени. І в тому, що Б. Мозолевський знайшов пектораль саме 22 червня, немає випадковості, тому що в житті є закономірності, які не важко зрозуміти, але неможливо просто пояснити.